

## Samenloop verlenging avondklok en verkiezingen

---

- In het geval de avondklok nog onderdeel uit zal maken van het maatregelenpakket dat geldt ten tijde van de verkiezingen, moet worden gewaarborgd dat kiezers onbelemmerd hun kiesrecht kunnen uitoefenen, en het tellen van de stemmen doorgang kan vinden.
- Bij de verkiezingen zijn grofweg drie groepen te onderscheiden:
  - Kiezers die stemmen op 15, 16 en 17 maart en kiezers die aanwezig zijn bij de telling. Dit laatste is een wettelijk recht ivm transparantie verkiezingsproces. Politieke partijen hebben reeds aangekondigd hier actief gebruik van te maken.
  - Stembureauleden + tellers. Het betreft hier in totaal zo'n 80.000-100.000 personen.
  - Gemeenteambtenaren / andere professionals die in de avonduren werkzaamheden uitvoeren, in de dagen voorafgaand aan de verkiezingen, de verkiezingsdagen en de dagen daarna. Ook dit betreft een omvangrijke groep.
- In bijlage I een overzicht van de werkzaamheden ivm Tweede Kamerverkiezing. In bijlage II een overzicht van de uitzonderingen die t.a.v. de verkiezingen gelden onder de Twm.
- Het is van belang dat geen enkele belemmering wordt opgeworpen om te stemmen en om waar te nemen bij het stemmen tellen. De toegankelijkheid, transparantie en controleerbaarheid van de verkiezing zijn essentiële waarborgen en op geen enkele manier mag een belemmering daarvan partijen aanleiding geven de legitimiteit van de verkiezing ter discussie te stellen.
- Kiezers kunnen maandag, dinsdag, woensdag tot 21.00 uur stemmen. Kiezers die om 21.00 uur in de rij staan mogen ook nog stemmen. Dit kan tot uitloop leiden, en kiezers moeten na de stemming nog huiswaarts kunnen reizen.
- Kiezers mogen aanwezig zijn bij de telling. Op maandag en dinsdag vindt een beknopte telling plaats na 21.00 uur. Op woensdagavond een grootschalige telling na 21.00 uur (tot in de nacht). Ook op donderdag 18 maart en bij hertellingen (in de week van 22 maart) kan de telling in de avond plaatsvinden. Dit laatste is nog niet te voorspellen.

Voorgesteld besluit: BZK bepleit een verlenging van de avondklok van 23 februari tot maximaal het eerstvolgende besluitvormingsmoment. Indien besloten wordt tot een langere verlenging is een generieke uitzondering nodig, inhoudende dat de avondklok niet geldt op maandag 15, dinsdag 16 en woensdag 17 maart.

- Voor de dagen voorafgaand aan en na de verkiezing is - in geval van een avondklok - een regeling nodig die de administratieve lasten voor gemeenten zo laag mogelijk houdt.

## Bijlage I

Werkzaamheden ivm Tweede Kamerverkiezing

Vrijdag 12/3/Zaterdag 13/3/Zondag 14/3	Schoonmaken van alle stemlocaties Inrichten van alle stemlocaties die op maandag in gebruik zijn. Locaties zijn regelmatig pas in de avonduren beschikbaar om in te richten. Daar zal vanwege de coronamaatregelen in het stemlokaal extra tijd mee zijn gemoeid. Op maandag zijn er tussen de 1.500 en 1.600 stemlokalen open.	
Maandag 15/3	Stemmen is mogelijk tot 21.00 uur (kiezers die in de rij staan mogen ook na 21.00 uur stemmen). Daarna vindt telling plaats van het aantal toegelaten kiezers (stempassen etc.). Dat is openbaar. Briefstembureaus houden vooropening dat kan tot na 21.00 uur doorlopen. Er zijn ca 750 briefstembureaus. De vooropening is openbaar.  Maandagavond moeten na 21.00 uur: <ul style="list-style-type: none"><li>• de gebruikte stemlocaties worden schoongemaakt.</li><li>• de stembussen worden opgehaald en overgebracht naar de beveiligde opslag.</li></ul> Maandag (mogelijk deels ook in de avond) moeten stemlocaties voor dinsdag worden ingericht (ca. 1500-1600 lokalen)	Stembureaus bestaan uit minimaal 4 leden. Naar verwachting zijn zo'n 8.000 stembureauleden aan het werk. Briefstembureaus die vooropenen zullen ws bestaan uit gemiddeld 6 leden.
Dinsdag 16/3	Stemmen is mogelijk tot 21.00 uur (kiezers die in de rij staan mogen ook na 21.00 uur stemmen). Daarna vindt telling plaats van het aantal toegelaten kiezers (stempassen etc.). Dat is openbaar. Briefstembureaus houden vooropening dat kan tot na 21.00 uur doorlopen. Er zijn ca 750 briefstembureaus. De vooropening is openbaar.  Dinsdagavond moeten na 21.00 uur: <ul style="list-style-type: none"><li>• de gebruikte stemlocaties worden schoongemaakt.</li><li>• de stembussen worden opgehaald en overgebracht naar de beveiligde opslag.</li></ul>	Stembureaus bestaan uit minimaal 4 leden. Naar verwachting zijn zo'n 8.000 stembureauleden aan het werk. Briefstembureaus die vooropenen zullen ws bestaan uit gemiddeld 6 leden.

	Dinsdag (waarschijnlijk deels ook in de avond) moeten de ca 9.000 stemlocaties voor woensdag worden ingericht.	
Woensdag 17/3	<p>Stemmen is mogelijk tot 21.00 uur (kiezers die dan in de rij staan kunnen stemmen na 21.00 uur). Er zullen ca 9.000 stemlokalen open zijn. Afgeven briefstemmen bij afgiftepunten is mogelijk tot 21.00 uur. Er zijn ca 600 afgiftepunten open.</p> <p>Tellen van de stemmen die op 17/3 zijn uitgebracht start om 21.00 uur en kan doorlopen tot ver na middernacht. Tellen is openbaar kiezers moeten daarbij aanwezig kunnen zijn.</p> <p>Nadat tellen is afgelopen moeten stembussen worden overgebracht naar opslag. Stembureauleden moeten processen-verbaal overbrengen naar gemeenten</p> <p>Gebruikte stemlocaties moeten worden schoongemaakt. Die locaties moeten donderdag gebruikt kunnen worden.</p>	Op 17/3 zullen rond de 70.000 stembureauleden en tellers actief zijn.
Donderdag 18/4	<p>Op donderdag tellen circa 35 gemeenten de stemmen (centraal). Daar zitten grote gemeenten tussen zoals Rotterdam en Groningen. Het is niet uitgesloten dat het tellen tot na 21.00 uur doorloopt.</p> <p>Verder is het mogelijk dat een deel van de gemeenten de telling op woensdag niet heeft afgekregen en op donderdag door moet worden geteld. Dat zou eventueel ook nog kunnen doorlopen tot na 21.00 uur.</p> <p>Het tellen gebeurt in het openbaar daar moeten dus kiezers bij kunnen zijn.</p>	Voor het centraal tellen zijn in totaal enkele duizenden personen nodig.
24/3-28/3	<p>In deze periode moet het centraal stembureau de uitslag vaststellen. Het is denkbaar dat centraal stembureau besluit dat er hertellingen moeten plaatsvinden.</p> <p>Als dat het geval is moet dat worden georganiseerd. Als hertellingen op grote schaal en/of bij grotere</p>	Niet in te schatten is hoeveel mensen bij een hertelling betrokken kunnen zijn.

	gemeenten moeten plaatsvinden dan zal dat zeker betekenen dat er werkzaamheden (waaronder tellen) in de avonduren (dus ook na 21.00 uur) moeten plaatsvinden. Hertellingen zijn openbaar. Daar moeten kiezers bij aanwezig kunnen zijn.	
29/3-30/3	<p>De commissie voor de geloofsbrieven van de Tweede Kamer moet beslissen over de toelating van de nieuwe leden.</p> <p>Het is denkbaar dat de commissie besluit dat er hertellingen moeten plaatsvinden.</p> <p>Als dat het geval is moet dat worden georganiseerd. Als hertellingen op grote schaal en/of bij grotere gemeenten moeten plaatsvinden dan zal dat zeker betekenen dat er werkzaamheden (waaronder tellen) in de avonduren (dus ook na 21.00 uur) moeten plaatsvinden. Hertellingen zijn openbaar. Daar moeten kiezers bij aanwezig kunnen zijn.</p>	Niet in te schatten is hoeveel mensen bij een hertelling betrokken kunnen zijn.

## Bijlage II

### Uitzonderingen in de Twm t.a.v. verkiezingen

- In de Twm zijn reeds uitzonderingen opgenomen die het mogelijk maken om de verkiezingen op een goede manier te organiseren.
- Op grond van de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 gelden er regels met betrekking tot maximale groepsgroottes. Voor verkiezingen is een uitzondering gemaakt en zijn de regels met betrekking tot groepsvorming niet van toepassing, zowel voor besloten binnenruimtes als buiten.
- Daarnaast zijn voor het verkiezingsproces uitzonderingen gemaakt op de regels die gelden voor de sluiting van publieke plaatsen en/of de openstelling van publieke plaatsen onder voorwaarden. Dit houdt in dat:
  - een stemlokaal mag niet worden gesloten voor publiek,
  - locaties die worden gebruikt voor de verkiezingen zijn open voor publiek (bv locaties waar geteld wordt),
  - er geldt geen maximum grootte voor het publiek voor het openstellen van publieke ruimtes die worden gebruikt voor de verkiezingen (bv locaties waar geteld wordt of zittingen van de hoofdstembureaus of het centraal stembureau),
  - indien een locatie die gebruikt wordt voor het verkiezingsproces kwalificeert als doorstroomlocatie (bv stemlokalen) geldt er geen reserveringsplicht,
  - een winkel hoeft niet om 20.00 uur te sluiten als hier een stemlokaal of afgiftepunt is gevestigd.

Behoudens genoemde uitzonderingen gelden voor de verkiezingen onverkort de algemene coronaregels, bijvoorbeeld het houden 1,5 meter afstand. Denk hierbij ook aan het markeren van looproutes en voldoende ventileren. Ook is de mondkapjesplicht geregeld in de Tijdelijke regeling verkiezingen covid-19.